

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO WPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

1406

ZAWADKA RYMANOWSKA

1. Nazwa

KAPLICA PRZY CERKWI

169/3

2. Czas powstania

**II poł XVII w (?)
połowa XIX w (?)**

4. Adres

38-450 Zawadka Rymanowska

nr ewidencyjny działki 119

nr księgi wieczystej

11. Materiały graficzne

1.

5. Przynależność administracyjna
województwo Podkarpackie

powiat krośnieński

gmina Dukla

6. Współrzędne geograficzne

N: 49°30' 22.71"

E: 21°43' 30.45"

7. Poprzednie nazwy miejscowości

**1487 Trzcianka, 1526 Thszanka, 1552
Zawadka**

8. Właściciel i jego adres

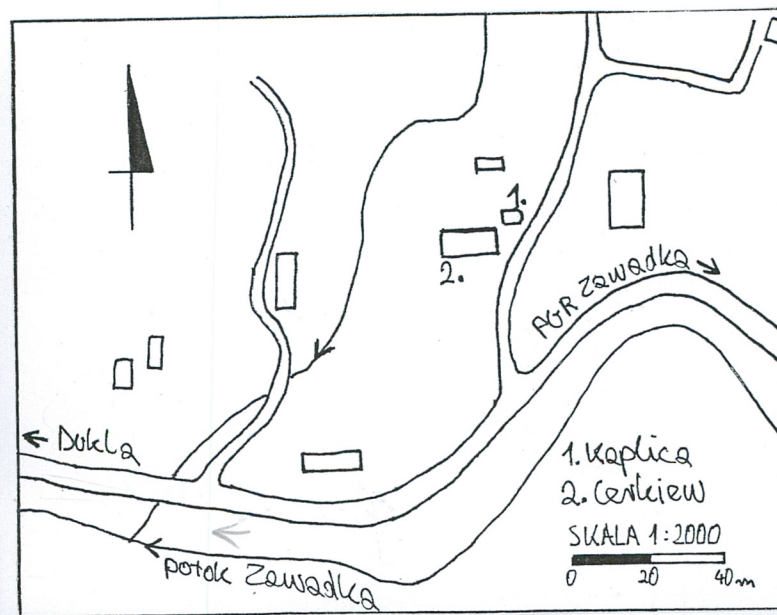
**Parafia Rzymskokatolicka pw.
Chrystusa Króla i Matki Bożej
Częstochowskiej, Trzciana – Zawadka
Rymanowska, ul. Pocztowa 5, 38-450
Dukla**

9. Użytkownik i jego adres

**Parafia Rzymskokatolicka pw.
Chrystusa Króla i Matki Bożej
Częstochowskiej, Trzciana – Zawadka
Rymanowska, ul. Pocztowa 5, 38-450
Dukla**

10. Formy ochrony

**Wpis do rejestru zabytków decyzją nr
A-571 z 4 października 1994 r.**

2.

Dawna cerkiew greckokatolicka pw. Narodzenia Bogurodzicy obecnie pełni funkcję kościoła rzymskokatolickiego. Świątynia została wzniesiona w 1855 roku, wcześniej w tym samym miejscu istniała już cerkiew która wzmiankowana była w 1566 r. Świątynia wraz z otoczeniem na które składają się murowana kaplica, kamienne ogrodzenie z bramą na rzucie owalu oraz bogaty starodrzew stanowi ciekawy przykład parafialnego założenia cerkiewnego z początków XIX wieku. Odnosnie daty wzniesienia murowanej kaplicy pojawiają spore rozbieżności. Część badaczy moment jej powstania sytuuje nawet w obrębie XVII wieku i wiąże z najazdem Rakoczego kiedy to zniszczeniu ulec miała pierwsza cerkiew znajdująca się w miejscowości. Po ustąpieniu najeźdźcy, nieliczni ocalali mieszkańcy mieli wymurować niewielką cerkiewkę w kształcie absydy. Obiekt ten był wystarczający do pełnienia funkcji związanych z kultem do XIX wieku kiedy to powstała obecnie istniejąca drewniana cerkiew, a starsza świątynia zaczęła pełnić funkcję kaplicy. Druga hipoteza jako moment powstania kaplicy podaje rok 1855, ten sam w którym miała powstać obecna drewniana cerkiew. Jednakże w przypadku tego datowania nie wyjaśniono logicznie niespotykanego faktu, jednoczesnej budowy drewnianej cerkwi i murowanej kaplicy, w odległości kilku metrów. Podsumowując na obecnym etapie badań trudno jest jednoznacznie datować obiekt, jednakże wydaje się iż jest on starszy od drewnianej cerkwi. Pierwotnie kaplica kryta była gontem, miała posiadać malowidła na ścianach, po których nie pozostał nawet ślad, prowadziły do niej trzy łukowo przesklepione otwory wejściowe z których w chwili obecnej zachował się najszerszy, środkowy. *Ciąg dalszy obok.*

Sytuacja – zespół cerkiewny usytuowany w centralnej części wsi, na lekkim wyniesieniu pośród starodrzewu, po północnej stronie głównej gminnej drogi przebiegającej przez wieś. Kaplica usytuowana po północno wschodniej – stronie cerkwi, w odległości kilku metrów od świątyni.

Materiał, konstrukcja, technika – kaplica murowana z kamienia łamanego na zaprawie wapiennej i glinianej, grubości 90 cm. Całość ścian otynkowana. Posiada kolebkowe sklepienie, nakryta została dachem namiotowym pobitym blachą ocynkowaną układaną na rąbek stojący. Dach zwieńczony został żelaznym krzyżem. W ostatnim czasie wymieniona została stolarka okienna na nową drewnianą z zachowaniem istniejących wymiarów i podziałów.

Rzut – budynek na rzucie prostokąta zamkniętego od wschodu trójbocznie.

Bryła – kaplica stanowi budynek niedużych gabarytów, posiadający bryłę zwartą, nierozczłonkowaną.

Elewacje – obiekt posiada gładko tynkowane elewacje. Elewacja frontowa, zachodnia, rozwiązana ozdobnie. Otwór wejściowy ujęty został w szeroką opaskę wyodrębnioną z lica, zwieńczoną trójkątnym szczytem i obwiedzioną betonowym prostym gzymsem. Rozwiązanie to jest wtórne, powstało prawdopodobnie w momencie przebudowy wejścia do kaplicy. Elewacja od strony wschodniej nad prostokątnym otworem okiennym posiada okrągłe okienko. Elewacje północna i południowa rozwiązane prosto, zawierają prostokątne otwory okienne rozglifione do wnętrza.

Wnętrze – we wnętrzu brak wyposażenia i jakichkolwiek malowideł, wykonana tam została współczesna betonowa posadzka. W zachodniej ścianie kaplicy, po obu stronach otworu wejściowego, zachowały się łukowo przesklepione wnęki będące pozostałościami po zamurowanych bocznych wejściach do kaplicy.

Wyposażenie – instalacja elektryczna, piec do ogrzewania drewnem.

Ciąg dalszy z punktu 12.

W roku 2011 ze względu na zły stan techniczny kaplicy objawiający się skorodowanymi elementami pokrycia dachowego, uszkodzeniami wyprawy tynkarskiej oraz stolarki okiennej i drzwiowej. Przeprowadzono wówczas remont blaszanego poszycia dachowego wraz z impregnacją więźby. Wykonano drenaż opaskowy ścian, usunięto zawilgocone i zmurszałe tynki wewnątrz i na zewnątrz kaplicy w ich miejsce wykonano nowe wapienne. Zamontowano nową drewnianą stolarkę okienną oraz drzwiową.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
Ok. 200 m ³	45.5 m ²	Kaplica	Nie użytkowany
18. Stan zachowania		19. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
<p>Stan zachowania kaplicy dobry. W ostatnich latach obiekt przeszedł prace remontowo – zabezpieczające, opisane w punkcie 12. W chwili obecnej w dolnej partii tynków zewnętrznych miejscami widoczne są drobne spękania i odspojenia.</p>		<p>Obiekt wymaga bieżącej pielęgnacji i okresowych prac konserwatorskich.</p>	

20. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Karta ewidencyjna, Kaplica przy cerkwi, Zawadka Rymanowska, oprac. Z. Szanter 1978 r., archiwum WUOZ Krosno
- „Zawadka Rymanowska. Kaplica murowana w zespole cerkiewnym.”, oprac. Mgr inż. Arch. Jan Kisielewski, Archiwum WUOZ Krosno, sygn. 6728.
- „Remont pokrycia połaci dachu oraz elewacji budynków Kaplicy murowanej i Bramy do cerkwi w Zawadce Rymanowskiej”, oprac. Mgr inż. Arch. Waław Zima, Archiwum WUOZ Krosno, sygn. 6017.

23. Bibliografia

- Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, T. I, z. 1, Katalog Zabytków Sztuki Województwo Krośnieńskie. Krosno, Dukla i okolice. Pod red. E. Śnieżyńskiej –Stolotowej i F. Stolota, Warszawa 1977, s. 161-163.
- Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, Warszawa 1880-1914.
- Słownik Historyczno-Geograficzny Ziemi Polskich w Średniowieczu, www.slownik.ihpan.edu.pl

25. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania)

21. Uwagi

22. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

24. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Tekst mgr Wojciech Marciniak, lipiec 2013

W. Marciniak

plany, rysunki mgr Wojciech Marciniak, lipiec 2013

W. Marciniak

fotografie mgr Wojciech Marciniak, lipiec 2013

W. Marciniak

26. Załączniki

jedna wkładka

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	Zawadka Rymanowska	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres KAPLICA PRZY CERKWI 38-450 Zawadka Rymanowska	6. Zawartość załącznika rzut, 6 zdjęć, spis fotografii
2. Gmina	Dukla		
3. Powiat	krośnieński		
4. Województwo	Podkarpackie		

3.

5.

6.

4.

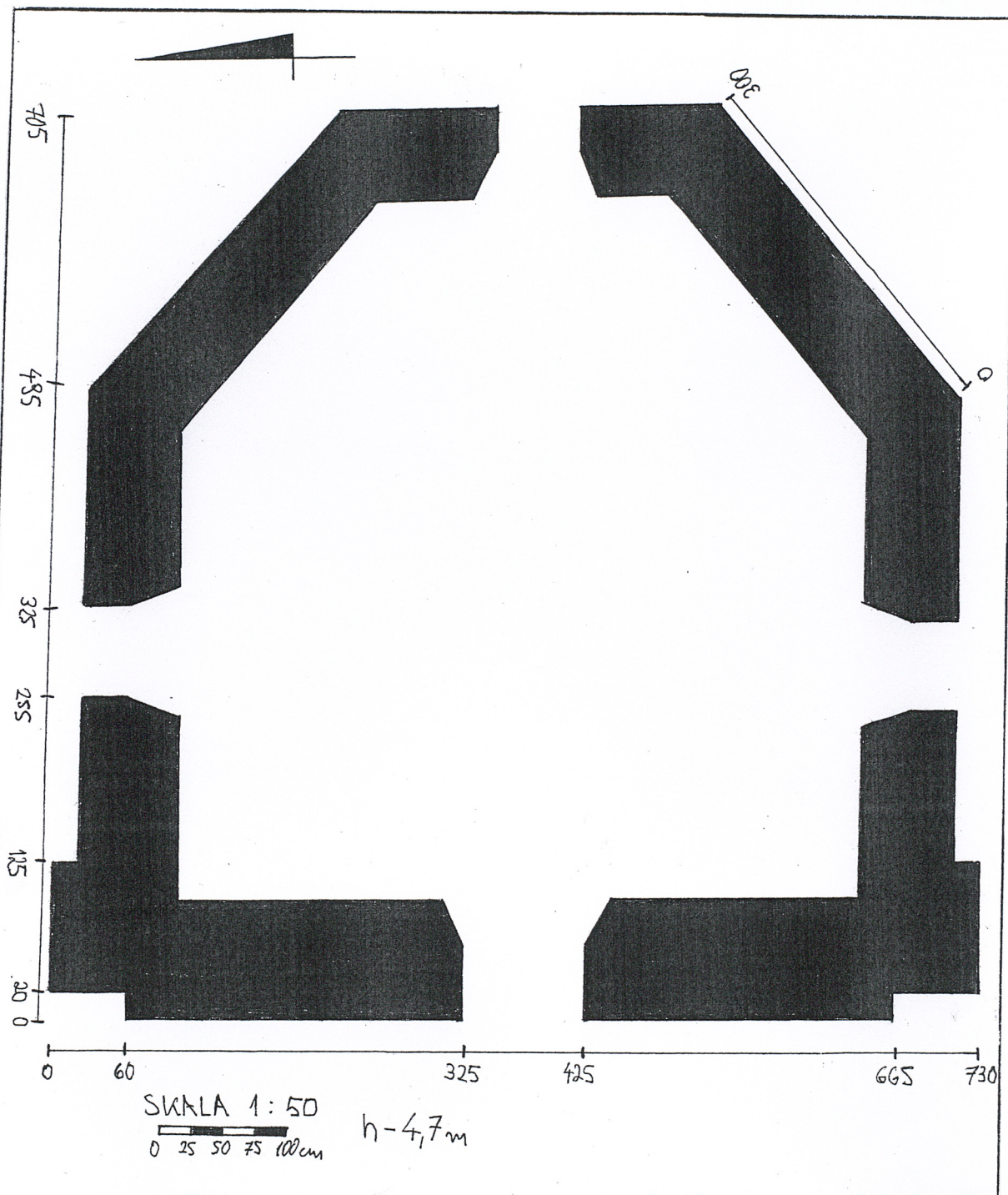
Opracowanie załącznika: Mgr Wojciech Marciniak
(data i podpis)

VIII. 2013

W. Marciniak

1. Kaplica – widok ogólny., 2. Kaplica od północnego – wschodu., 3. Kaplica od północno – zachodniej strony., 4. Zachowany we wnętrzu pierwotny układ wejścia do kaplicy., 5. Elewacja frontowa – zachodnia. 6. Widok od wschodu., 7. Widok od południa., 8. Wnętrze.

7.

8.